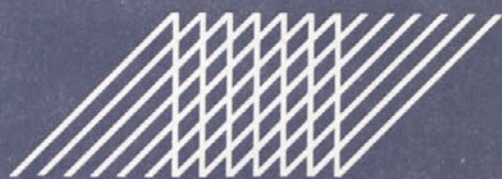

GLASILO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

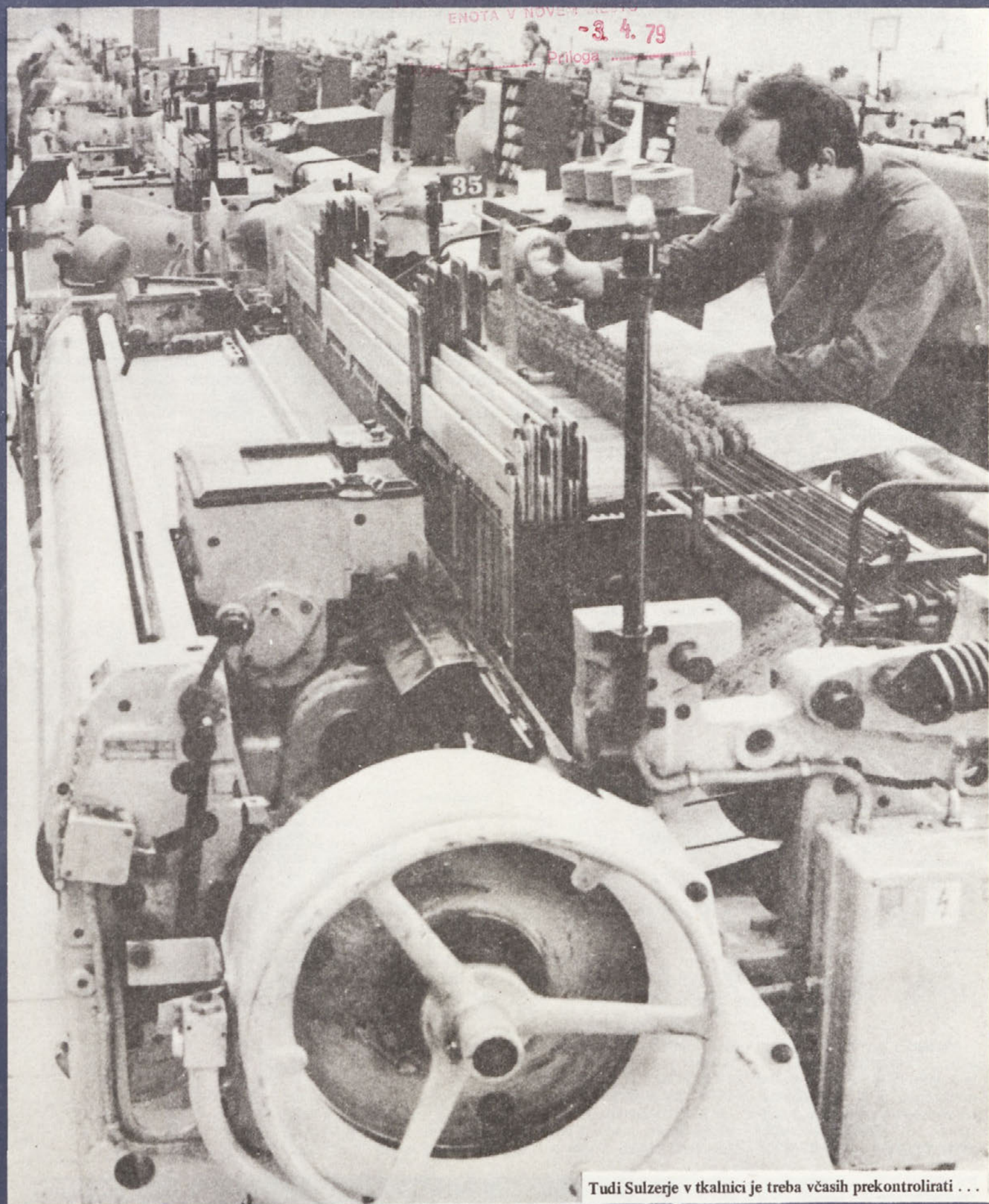
NOVOTEKS

ŠT. 23 — LETO VII — NOVO MESTO, 28. MARCA 1979

ENOTA V NOVI MESTO

- 3. 4. 79

Priloga

Tudi Sulzerje v tkalnici je treba včasih prekontrolirati . . .

KAKO SMO DELAVCI NOVOTEKSA GOSPODARILI V PRETEKLEM LETU

TOZD TKANINA

1. Obseg in izvrševanje plana proizvodnje

	proizv. 77	plan 78	proizv. 78	indeks 78/77	% izvrš. plana
Predilnica Nm.					
efekt. kg	620.548		531.924	86	—
preden	26.926.718	26.177.200	23.386.668	87	89
Bkg Nm 40	694.806	654.430	620.271	89	95
Priprava					
klasično (Nm 40)	149.314	142.228	120.349	81	85
hammel (Nm 40)	1.093.910	1.065.667	1.041.792	95	98
skupaj (Nm 40)	1.243.224	1.207.895	1.162.141	93	96
Tkalnica					
sulzer-votki	6.475.327	6.647.560	6.284.071	97	95
klasično-votki	917.369	652.440	906.685	99	139
skupaj-votki	7.392.696	7.300.000	7.190.756	97	98
surovi metri	3.276.777	—	3.134.666	96	—
Pletilnica					
obrati	3.895.670	3.750.000	3.823.463	98	102
surovi m	266.793	—	277.283	104	—
Apretura					
tkanine t.m.	3.140.174	3.134.000	2.989.095	95	95
pletenske	273.403	240.000	297.951	109	124
skupaj	3.413.577	3.374.000	3.287.046	96	97

Proizvodnja v novomeški predilnici se je v primerjavi s proizvodnjo leta 1977 zmanjšala za 11 % in v primerjavi s planom za leto 1978 za 5 %. Vzrok neizvrševanja plana je pomanjkanje delovne sile, posebno v drugi polovici leta. V pripravi je proizvodnja manjša v primerjavi z letom 1977 za 7 % in v primerjavi s planom za 4 %. Proizvodnja tkalnice je v primerjavi z letom 1977 manjša za

3 % in od plana za 2 %. Število obratov v pletilnici je v primerjavi z letom 1977 manjše za 2 % in v primerjavi s planom večje za 2 %. V apreturi je proizvodnja v primerjavi z letom 1977 manjša za 4 % in v primerjavi s planom za 3 %.

Celotna proizvodnja je v temeljni organizaciji Tkanina manjša tako v primerjavi z letom 1977 kot tudi v primerjavi s planom za leto 1978.

2. Produktivnost

	1977	1978	Indeks 77/78
predilnica N. m			
preden/ef. uro	86.18	79.00	92
BkgNm40/ef. uro	2.22	2.10	95
ef.kg/ef. uro	1.99	1.80	90
priprava			
posuk. kg/ef. uro	4.22	4.20	100
tkalnica			
votki/ef. uro	22.395	22.231	99
apretura			
t.m./ef. uro	7.21	6.62	92
pletilnica			
obrati/ef. uro	212	200	94

Produktivnost je v primerjavi z letom 1977 ostala na isti ravni le v pripravi, medtem ko je v vseh drugih obratih padla.

3. Zmogljivosti in njihovo izkoriščenje

	1977	1978	Indeks 78/77
predilnica N. m.			
teoret.učin. vreten	740.758	705.065	
stvar.uč.vret. (v ef. kg)	620.548	531.925	
stvar.uč.vret. (v b. kg)	694.806	620.271	
% izkorišč. vret. (ef.kg)	83.77	75.44	90
% izkorišč. vret. (b.kg)	93	88	95
tkalnica			
teor.uč.stavev	8.498.804	1.091.664	
stvar.uč.stavev	6.475.327	917.369	
% izkor.stavev	76,2	84,0	
		1978	Indeks 78/77
	sulzer	klasično	
	8.214.355	1.087.560	
	6.284.071	906.685	
	76,5	83,4	100
			99

Vretena v predilnici so bila v letu 1977 izkoriščena 84,77 % in v letu 1978 le 75,44 %. To pomeni, da se je izkoriščenost zmogljivosti v predilnici zmanjšala za 10 %. Izračun izkoriščenosti zmogljivosti v predilnici je

na podlagi baznih kg drugačen, in sicer je izkoriščenost v letu 1978 le za 5 % manjša od leta 1977. Izkoriščenost sulzer stavev je v primerjavi z letom 1977 ostala enaka, medtem ko je na klasičnih stavev manjša za 1 %.

4. Poprečno število zaposlenih

	stanje 31.12.77	stanje 31.12.78	popr. 1978	plan 1978	indeks 78/77	% izvršitve plana
predilnica N.m.	188	167	179	182	89	93
priprava	178	162	166	179	91	91
tkalnica	186	183	184	185	98	99
pletilnica	6	12	11	11	100	109
apretura	270	264	276	295	98	90
IVS	88	81	83	92	92	88
SS tkanine	107	106	103	106	99	100
skupaj TKANINA	1029	975	1002	1050	95	93

Število zaposlenih v TO Tkanina glede na stanje 31. 12. 1978 je v primerjavi z letom 1977 manjše za 54 zaposlenih

ali za 5 % in v primerjavi s planom manjše za 75 ljudi ali za 7 %.

5. Doseganje planov prodaje in primerjava z letom 1977 Prodane količine - leto 1978

	enota mere	prodano v letu 1977	Plan 1978	Prodano v letu 1978	Indeks 78/plan	Indeks 78/77
dom. trg + lastne trgovine	m	2.391.845	2.328.000	2.465.811	106	103
inter.real.konf.	m	370.199	470.000	271.436	58	73
izvoz-klasičen	m	547.963	404.000	461.102	114	84
-preko jug.konf.	m	176.179	110.000	32.754	19	30
-preko konf.Ntx	m	75.674	127.000	36.037	28	48
Skupaj	m	3.561.862	3.439.000	3.267.142	95	92
Preja dom. trg	kg	45.596,12	—	146.018,36	—	320
izvoz	kg	80.070,19	—	—	—	—
Skupaj	kg	125.666,31	80.000	146.018,36	183	116

Plan prodaje tkanin je v letu 1978 izpolnjen s 95 %, medtem ko je prodaja v primerjavi z letom 1977 manjša za 8 %. V strukturi prodaje pa se je povečala prodaja na domačem trgu

in v klasičnem izvozu, močno pa se je zmanjšala prodaja konf. Novoteks, izvoz preko konfekcije Novoteks in izvoz preko jugoslovanskih konfekcij.

TOZD KONFEKCIJA

1. Obseg proizvodnega plana

	proizv. 77	plan 78	proizv. 78	indeks 78/77	% izvrš. plana
Konf.Nm(izd./min)	15.852.259	15.055.040	14.410.052	91	96
konf.Treb.(izd./min)	10.879.850	13.173.480	13.204.381	121	100
konf.Vin.(izd./min)	12.690.856	13.133.480	13.199.071	104	100
lastn.proizv.	39.422.965	41.400.000	40.831.504	104	99
kooperacija	—	—	3.576.466	—	—

2. Uresničevanje proizvodnega plana

	proizv. 77	proizv. 78	Indeks 78/77
Konf. Nm. (kom)	369.012	289.082	78
konf. Treb. (kom)	228.557	276.987	121
konf. Vin. (kom)	271.721	269.377	99
lastn. proizvod.	869.290	835.446	96
kooperacije	30.357	81.200	267
Celotn.proizv.	899.647	916.646	102

Glede na leto 1977 je izvršitev minut v letu 1978 večja za 4 %, v primerjavi s planom za leto 1978 pa je proizvodnja nižja za 1 %. Plane minut sta dosegla tozda Vinica in Trebinje, medtem ko je novomeški obrat 4 % pod planom.

3. Produktivnost

	1977 kom/ef. uro	1978 izd./ef.uro min.	Indeks 78/77 kom/ef.uro	78/77 izd.min/ef.uro
Konf. N. mesto	0.869	37.327	0.768	35.278
Konf. Trebinje	0.647	30.804	0.706	33.670
Konf. Vinica	0.729	34.064	0.734	35.980
SKUPAJ	0.756	34.267	0.736	35.944

V letu 1977 so vse tri konfekcije v proseku izdelale 0,75 kosov v efektivni uri, v letu 1978 pa 0,73 kosov v ef. uri. Produktivnost se je zmanjšala za 3 %. Če pa primerjamo izdelane minute s fondom

efekt. ur, vidimo, da je produktivnost (merjena z izdelanimi minutami) v letu 1978 večja za 5 %. Najbolj se je povečala produktivnost (izražena v minutah ali komadih) v tozd Konfekcija Trebinje, in sicer za 9 %.

4. Poprečno število zaposlenih

	Stanje 31.12.77	Stanje 31.12.78	popr. 78	plan 78	% izvrš. plana
Konf. N. mesto	244	232	233	250	93
Konf. Trebinje	220	224	227	230	89
Konf. Vinica	220	220	220	230	96
SS Konfekcije	88	84	86	89	97
KONFEKCIJA SKUPAJ	772	760	766	799	96

KAKO SMO DELAVCI NOVOTEKSA GOSPODARILI V PRETEKLEM LETU

V primerjavi z letom 1977 je v letu 1978 na dan 31. 12. v konfekcijah 12 ljudi manj, glede na plan za leto 1978 pa je število poprečno zaposlenih

manjše za 33 ljudi ali za 4%. Najkritičnejše je število zaposlenih v Novem mestu, kjer je plan zaposlenih dosežen le s 93%!

5. Poprečno izplačani neto OD

	φ 1977	φ 1978	Indeks 78/77
Konf. N. mesto	3.033,97	3.666,37	121
Konf. Trebinje	2.623,70	3.542,55	135
Konf. Vinica	2.836,32	3.712,90	131
SS Konfekcije	4.897,51	6.120,38	125
Skupaj Konfekcija	3.083,51	3.930,19	127

Poprečni neto OD na zaposlenega v tozd Konfekcija Novo mesto je večji od leta 1977 za 21%, v Vinici za 31%, Trebinju 35%. Skupno poprečje za

konfekcijo znaša 3.930,19 din na zaposlenega, kar je za 27% več kot leta 1977. Poprečje neto OD na zaposlenega v Novoteksu pa je 4.488,00 din.

6. Prodaja konfekcije in zaloge

a) Primerjava z istim obdobjem lani

	I-XII 1977		I-XII 1978		% Indeks 78/77
		%		%	
Trgovine-lastne	51.192	6	50.364	5	98
Izvoz-ind+lastn.	105.128	12	126.248	12	120
DOHN	234.234	24	312.248	31	133
LOHN	234.234	24	312.248	31	133

Od skupne količine prodanih konfekcijskih izdelkov v letu 1978 jih je bilo 52% prodanih na domači trg, 5% lastnim trgovinam, 12% kot klasični izvoz in 31% kot lohn posel. V primerjavi z letom 1977 se je prodaja na domačem trgu

zmanjšala za 5%, lastnim trgovinam za 2%, klasični izvoz je večji za 20% in lohn izvoz za 33%. Skupna prodaja v letu 1978 je večja od prodaje v letu 1977 za 73.395 kosov ali za 8 ostotkov.

b) Primerjava s planom 1978

	Letni plan	Izvršitev I-XII 78	Indeks izvršitev 78/plan 78
Domači trg + trgovine	615.000	564.779	92
Izvoz - klasičen	160.000	126.902	79
- Lohn	140.000	312.248	223
SKUPAJ	915.000	1.003.929	110

Prodaja konfekcijskih izdelkov v letu 1978 je v primerjavi s planom večja za 88.929 kosov ali za 10%. Primerjava posameznih področij s planom nam

pokaže, da nista dosežena prodajna plana na domačem trgu in v klasičnem izvozu, da pa je izvoz lohna možno presegel plan.

c) Pregled gibanja zalog

	Novo mesto	Vinica	Trebinje	Skupaj
1. 1. 78	196.423	18.790	8.751	223.964
30. 6. 78	73.414	32.178	15.508	121.100
30. 9. 78	65.032	21.538	11.105	97.675
31. 12. 78	63.863	42.850	26.625	133.338

Zaloge na dan 31. 12. 78 izkazujejo knjižno stanje in se bodo z inventuro razlike še spremenile. V primerjavi z za-

četnim stanjem na dan 1. 1. 78 so se zaloge gotovih izdelkov močno zmanjšale - za 90.626 kosov ali za 40%.

TOZD PREDILNICA METLIKA

1. Poprečno število zaposlenih

stanje 31. 12. 77	stanje 31. 12. 78	plan 78	indeks 78/77	% izvrš. plana
309	310	320	100	97

2. Izvršitev plana proizvodnje

	proizv. 77	plan 78	proizv. 78	indeks 78/77	% izvrš. plana
kl. pred. Bkg Nm 40	683.671	677.000	740.142	108	109
repcu Bkg Nm 40	404.398	396.790	402.817	100	102
SKUPAJ	1.088.069	1.073.790	1.142.959	105	106

3. Produktivnost

	1977	1978	indeks 78/77
ef.kg/ef.uro	2.11	2.01	95
predena/ef.uro	82.89	83.26	100,5
baz.kgNm 40/ef.uro	2.11	2.22	105

4. Izkoriščenost kapacitet

	1977	1978	indeks 78/77
klasična predilnica			
teoret. učinek vreten	867.894	766.072	
stvarni učinek vreten	675.439	639.695	
% izkoriščanja	77,8%	83,5%	107
repcu predilnica			
teoret. učinek strojev	421.344	422.350	
stvarni učinek strojev	397.067	397.977	
% izkoriščanja	94,2	94,2	100

5. Poprečno neto izplačani OD

	φ 1977	φ 1978	indeks φ78/φ77
Predilnica Metlika	3.400,93	4.479,38	132

TOZD TRGOVINA

1. Število zaposlenih

	φ I-XII 1977	plan 78	φ I-XII 1978	indeks 78/77	indeks 78/plan
Tozd Trgovina	81	82	80	99	98

Plan zaposlenih je v letu 1978 predvideval 82 delavcev, poprečno število zaposlenih pa je bilo 80 ali 2% pod planom.

2. Planirana in izplačana masa BOD

	plan 78	izvršitev 78	indeks plan 78/izvrš. 78
Tozd Trgovina	6.655.707	7.359.276	111

Planirana masa bruto osebnih dohodkov je bila presežena za 11%.

3. Poprečno izplačani neto OD

	φ I-XII 77	φ I-XII 78	indeks 78/77
Tozd Trgovina	4.335	5.505	127
DO Novoteks	3.682	4.488	122

Poprečni neto OD na zaposlenega je bil v letu 1978 5.505 din in je za 27% višji od OD v letu 1977.

4. Pregled bruto realizacije

	I-XII 77	Plan 78	I-XII 78	Indeks 78/77	Indeks 78/plan
Novo mesto	7.179.995	8.000.000	9.067.278	126	113
Bršlin	12.444.175	12.500.000	13.315.013	107	107
Metlika	1.021.040	1.300.000	1.222.605	120	94
Sarajevo	4.094.244	4.600.000	5.561.858	136	121
Trebinje	2.205.454	2.500.000	2.665.364	121	107
Bor I	1.099.375	1.900.000	1.168.099	106	61
Cačak	2.517.623	3.000.000	2.887.019	115	96
Vrbas	4.672.010	5.000.000	5.827.212	125	117
Karlovac	3.080.207	3.500.000	3.454.432	12	99
Bor II	7.158.813	8.800.000	8.466.965	118	96
Kos. Mitrovica	2.155.605	2.600.000	2.678.976	124	103
Zenica	7.709.464	8.000.000	10.178.200	132	127
Nov. Travnik	3.214.512	3.500.000	4.185.207	130	120
Arandelovac	919.414	1.300.000	902.676	98	69
Aleksinac	2.433.843	5.000.000	7.383.945	-	148
SKUPAJ	61.905.774	71.500.000	78.964.849	128	110

Primerjava dosežene bruto realizacije po prodajalnah z realizacijo v letu 1977 pokaže, da so vse trgovine razen v Arandjelovcu, dosegle precej večjo realizacijo (večja za 10%), s tem, da je v nekaterih prodajalnah plan močno presežen, v nekaterih pa zelo slabo dosežen.

Delo revolucionarja Edvarda Kardelja bo za vselej ostalo ena najdragocenejših dediščin našega boja za socializem

„Srečo človeku ne more dati niti država niti sistem niti politična partija. Srečo si človek lahko ustvari samo sam. Avantgardne sile socializma in socialistična družba imajo potemtakem lahko en sam cilj – da glede na možnosti danega zgodovinskega trenutka ustvarjajo razmere, v katerih bo človek kar najbolj svoboden pri takšnem osebnem izražanju in ustvarjanju, da bo lahko – na podlagi družbene lastnine proizvodnih sredstev – svobodno delal in ustvarjal za svojo srečo. To je samoupravljanje.“

Človeka, ki je zapisal te plemenite misli, ni več med nami. Tiho, do zadnjega trenutka snujoč, se je sredi dela poslovil od nas tovariš Edvard Kardelj, eden najuglednejših in najzaslužnejših borcev za srečo delovnih ljudi. Šele smrt mu je vzela iz rok neutrudno ustvarjalno pero, s katerim je kot genialni mislec in vodilni teoretik marksistične misli in socialističnega samoupravljanja dal svoj zgodovinski pomemben temeljni delež naši stvarnosti. Pol stoletja je posvetil našemu revolucionarnemu gibanju in mu dal vse svoje nenadomestljive sposobnosti, nezlomljivo voljo komunista-borca, ki ni poznal ne umika ne oddiha. Tovariš Tito, s katerim je Edvard Kardelj sodeloval štiri desetletja na težavnem in častnem revolucionarnem potu, je v izjavi o smrti svojega najzvestejšega in najbližjega soborca med drugim zapisal, da je bogato revolucionarno delo tovariša Kardelja globoko vsajeno v našo družbeno bitnost, v temelje naše skupnosti in zato je tudi trajno. Njegov svetli lik bo še generacijam navdih in zgled doslednega komunista, neutrudnega revolucionarja in čudovitega človeka.

Tovariša Edvarda Kardelja – Krištofa, narodnega heroja in velikega Slovenca, ni več med nami. Nenadomestljiva praznina ostaja za njim in šele zdaj občutimo, kako enkrat in edinstven je bil kot politik, mislec, strateg, junak revolucije in hkrati tako neskončno preprost in enostaven ter drag kot človek. V teh težkih dneh naj nas hrabri njegov svetel življenjski lik in vodi njegova neutrudna delovna ustvarjalnost. Sledimo mu in uresničujmo njegovo oporoko:

srečo si lahko ustvari človek samo sam, svoboden v svobodni družbi, s samoupravljanjem, z demokracijo in zvestobo revoluciji, neuvršenosti in neomajni pripadnosti boju za mir na svetu.

V soboto, 10. februarja 1979, ob 14.35 je v ljubljanskem kliničnem centru umrl član predsedstva SFRJ in član predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije tovariš Edvard Kardelj.

Kratka tragična vest, ki so jo pospredevali v predsedstvu SFRJ in predsedstvu CK ZKJ, je obšla domovino in tujino kot kruto nasprotje upanja, ki smo ga od prvih sporočil o zelo resnem zdravstvenem stanju tovariša Kardelja, nosili v sebi zadnje dni preteklega tedna.

Vedeli smo za njegovo bolezen, s katero se je boril zadnjih pet let, pa vendar nismo mogli verjeti ...

„Umrli je velik človek, mislec, naš revolucionar,“ smo slišali govoriti vsepovsod, potem pa so ulice nenadoma opustele. Prisluhnilo smo besedam sekretarja predsedstva CK ZKJ Staneta Dolanca, ki je na sobotni skupni žalni seji predsedstva SFRJ in predsedstva CK ZKJ prebral sporočilo obeh najvišjih organov SFRJ ob smrti Edvarda Kardelja.

Prav vsa Jugoslavija se je odelala v iskreno in globoko žalovanje. Tisoči Ljubljančanov in tisoči drugih, ki so se v Ljubljano pripeljali naslednje dni, vse do zadnjega slovesa, so se v nemi povorki, ki se je vila po Prešernovi cesti mimo spomenika Borisu Kidruču do stavbe izvršnega sveta skupščine SRS, kjer so se ob krsti noč in dan menjavale častne straže, poklonili tovarišu Kardelju. Povsod po domovini so se vrstile žalne seje družbenopolitičnih organi-

zacij in skupnosti, za minuto so se ustavili stroji, za minuto je na delovnem mestu zastal človek. Tisti človek, kateremu je bilo namenjeno vse revolucionarno delo tovariša Spersansa, Bevca, Krištofa.

Tovariš Kardelj ostaja med nami. S svojo mislijo, dajanji, delom.

Tovariš Edvard Kardelj je bil član KPJ in ZKJ več kakor pet desetletij, prvi soborec tovariša Tita že od leta 1934, član centralnega komiteja KPJ od leta 1937 in je v največji mogoči meri poosebljal lik komunista in revolucionarja v zgodovini naše partije na čelu s tovarišem Titom, izpolnjeni z nenehnimi težavami bitkami, a tudi z odločilnimi zmagami v boju za nacionalno in človeško svobodo in neodvisnost, za stvar revolucije in socializma, za mir in družbeni napredek v svetu.

Brez Prešerna bi bili Slovenci ljudstvo brez luči...

Odlok, s katerim je bil dan Prešernove smrti proglašen za kulturni praznik slovenskega naroda, je bil sprejet na predlog in utemeljitev Odseka za prosveto pri Predsedstvu SNOS 28. januarja 1945, v zadnjih mesecih osvobodilne vojne torej. Že v februarju 1945 so to obletnico v tem smislu tudi proslavili v enotah NOV, v krajih na osvobojenem ozemlju in drugod po Sloveniji. Obletnico smrti našega največjega pesnika, dr. Franceta Prešerna, smo zatem začeli po vsej Sloveniji slaviti kot naš kulturni praznik. Dviga nam kulturno zavest, naš narodni ponos in samozavest. Prešeren je bil in ostaja osrednje žarišče in temelj naše kulture. Njegova kulturna dediščina je hkrati tudi temelj in jedro načel ter ciljev NOB. Prešernova beseda nas je spremljala skozi revolucijo in nam dvigala duha, borbe in vere v zmago.

„V svobodi bo naša naloga uresničiti vso zlahtnost in visokost Prešernove oporoke v vsem našem življenju. To je veliko, naporno in dolgo delo kulture in človečnosti,

ki ga moramo izvršiti, če hočemo, da bo naša svoboda dobila svoj zadnji smisel in da bo slovenski narod prišel do svoje prave podobe. Prešernov genij nas ne bo zapustil pri tej nalogi, zvest nam bo in nas bo zahtevno vodil, če ostanemo mi zvesti njemu“. To so zaključne besede Josipa Vidmarja iz govora, ki ga je imel na Radiu OF 3. decembra 1944 v Črnomlju. Oporoko velikega Prešerna še vedno uresničujemo.

Mojster slovenske besede, pesnik Oton Župančič, je leta 1946 o velikem Prešernu med drugim dejal:

„Trubar je bil prvi, Prešeren je edini... Brez Prešerna bi bili Slovenci ostali v somraku, narod brez genija, ljudstvo brez luči: strahota je pomisliti na takšno temno vzrel, na takšno zevajočo praznino in njene posledke za našo kulturo, kajti zavedajmo se: kar pri nas poslej piše in poje, se oslanja na Prešerna in njegovo genialno delo...“

Že leta 1926 pa je Oton Župančič mariborski mladi-

ni povedal znamenite besede:

„Jaz ne grem nikdar iz domovine, da ne bi vzel vsaj Prešerna s seboj, in vam, mladi prijatelji, morem samo svetovati: omislite si njegovo knjigo, poglobljajte se vanjo, in potem mi ni treba več reči, da se nikar ne ločite od nje.“

Prešerna ljubiti pa se pravi, ljubiti lepoto in resnico in pravico; ljubiti slovenstvo brez šovinizma in ljubiti človeštvo in vse narode brez hlapčevstva in poniževanja: enak z enakim...

Spoštovati Prešerna—pesnika in Prešerna—človeka se pravi spoštovati človeško bedo in spoznati pomen in potrebo trpljenja za idejo. Prav pojmiti Prešerna, se pravi pojmiti sebe in vzeti svojo usodo nase, pa naj bo še tako bridka, jo preizkusiti do zadnjega grenca in jo premagovati v pokorni službi vseobčega življenja. Umetnik ne more biti vsak, človek pa, ki po svoje verno in vdano služi narodu in človeštvu, je lahko vsak najmanjši izmed nas.

Zato še enkrat: ljubite Prešerna!“

ODLOK

o proglasitvi dneva Prešernove smrti za kulturni praznik slovenskega naroda

Osmi februar, dan smrti dr. Franceta Prešerna, slovenskega knjižnega genija, se proglašja za kulturni praznik slovenskega naroda.

Ta dan naj se poslej s proslavami in svečanostmi praznuje po vseh slovenskih prosvetnih in kulturnih ustanovah ter zavodih.

Ves slovenski narod naj se proslavam svojih kulturnih in prosvetnih ustanov pridruži in pri njih sodeluje.

Dne 1. februarja 1945.

Za predsedstvo SNOS-a

sekretar:
BORIS KIDRIČ, l. r.

predsednik:
JOSIP VIDMAR, l. r.

Delavke viniške konfekcije

Oferzhenje.

*Kdo sná
Nož temno razjafnó: ki tare' duhá?
Kreguljá' odgnati, ki kljuje srjá'
Od dneva' do mraka, od mraka do dne'?*

*Kdo ughí:
Tobifat' s spominjá' nekdajne dni,
Presup' prihodnjih' odset' spred' oghí,
Prasnosti' vsheshati, ki' sdajne mori'?*

*Kakó,
Bít' oghesh' poet. in' ti proteshko'
Je s' perfih' nešit' al' pshel, al' nobó!
Se spojiga' spomni, torpi' brez miu'!*

D. Prešern

8. marec naj ne bi bil samo en dan v letu...

Brez množične aktivne udeležbe žensk delavski razred ne more postati odločilen dejavnik celotnega družbenega razvoja. — Šopki, darili in veseljami si za 8. marec ne moremo „kupovali odpustkov“, če vse leto nismo nič naredili za urejanje družbenih vprašanj, izmed katerih številna najbolj pestijo zaposlene ženske.

Dnevni tisk, radio in televizija so nas pred dnevi obširno seznanili z gradivom problemske konference „Delavka v združenem delu“, ki je bila 6. marca v Ljubljani. Tudi na tej konferenci, ki so ji bila uvod številna posvetovanja v raznih delovnih organizacijah, je bilo znova predvsem poudarjeno, da v naši družbi ni mogoče umetno ustvarjati „moških“ in „ženskih“ vprašanj oz. jih deliti na probleme delavk in delavcev. Tudi če je del teh vprašanj tesneje povezan z družbenim položajem delavk, pri tem ne gre za „posebna ženska vprašanja“, temveč so to družbena vprašanja.

Zato ni prav nič odveč, če si zdaj, ko je 8. marec za nami in si marsikdo misli, da je do prihodnjega dneva žena v letu 1980 mogoče odložiti z dnevnega reda nekatera „neresena ženska vprašanja“, takrat pa jih spet ponoviti, osvežimo spomin z nekaterimi dejstvi:

— jugoslovanske žene so si že v NOB in v revoluciji priborile pravico do enakopravnosti;

— izhodišče položaja žensk in delavk še posebej je pri nas družbena lastnina proizvodjalnih sredstev in socialistično samoupravljanje;

— samoupravni odnosi, ki jih razvijamo, vključujejo enakopravnost vseh udeležencev v delu in odločanju;

— zgornje resnice lahko strnemo v ugotovitev: ni pravega samoupravljanja brez enakopravne vloge žensk v teh odnosih. Delavci ne morejo biti resnični samoupravljalci, če hkrati delavke niso samoupravljalke.

Družbeni položaj ženske je trdno merilo človekove osvoboditve. Teoretično je enakopravnost žensk čvrsto utemeljena; mnogo je bilo narejenega zadnja leta za ureditve te enakopravnosti v praksi, zlasti kar zadeva enakopravno vključevanje žensk v družbeni razvoj in delo. Izredno pomemben je prispevek delavk k materialnemu razvoju Slovenije. Brez 43 odstotkov žena, ki predstavljajo torej le malo manj kot polovico

vseh zaposlenih v Sloveniji, Slovenci ne bi imeli tako visoke življenjske ravni. Kljub temu pa zaostaja reševanje mnogih vprašanj, katerih neurejenost najbolj čuti delavka in njena družina: sem lahko štejemo naloge otroškega varstva, stanovanjske probleme, staro gledanje na novo vsebino in spremenjene odnose v družini, na širše zahteve sodobne vzgojne dejavnosti, organizacijo družbene prehrane, delo potrošniških svetov, razvoj servisnih dejavnosti, ki naj razbremenijo gospodinjstva itd.

Ni odveč pripomba: zastareli

Še na mnoga leta, dragi upokojeenci!

Kot vsako leto, smo tudi tokrat obdarili ob 8. marcu vse naše bivše delavke—upokojenke. Čeprav to darilo ni bilo veliko (kos blaga za kostim ali obleko) so ga bile naše tovarišice izredno vesele.

Že nekaj dni po prazniku je prispelo v uredništvo našega časopisa pismo, katerega vsebino vam v celoti podajamo:

„Pavlica Brajer, bivša delavka Novoteksa, se vam najlepše in najtopleje zahvaljujem za pozornost in darilo, ki sem ga prejela ob dnevu žena. Darila, nič manj pa obiska in pozornosti sem bila zelo vesela, saj ste s tem dokazali, da niste pozabili vaših bivših delavk; le-to pa je

NEMOČ KRIČANJA

Ni samo pomembno, kaj poveš, temveč tudi — kako poveš. Če nekaj povemo, potem v glavnem tudi vemo, kaj hočemo doseči, kakšen je naš namen. In od namena in cilja je tudi odvisen način ali oblika, kako bomo kaj povedali.

Isti, na glas izrečeni stavki pri ljudeh povzročajo povsem različne reakcije — lahko jih povsem odbijejo ali pa sila spodbudijo za ureditve naših predlogov. Zato je način, s katerim se pogovarjamo s svojimi sodelavci, izredno pomemben.

Miselnost, da je treba ljudi trdo držati, čedalje bolj izumira. Kričanje na sodelavce je nedvomno ena od manifestacij te miselnosti. Miselnost, ki naredi več škode kot koristi.

AZRA KRISTANČIČ,
dipl. psihologinja

pogledi na ta vprašanja včasih bolj kot materialni pogoji ovirajo uveljavljanje delavk! Prav zato je problemska konferenca opozorila na pomen še neizvršenih nalog z naštetih področij do kraja sedanjega srednjeročnega obdobja. Spodbuditi moramo nosilce planiranja, na primer na področju otroškega varstva, da pregledajo sedanje stanje in naredijo vse, da bodo zastavljeni smotri do konca 1980 izpeljani.

Pred nami je nov srednjeročni plan in plan dolgoročnega razvoja SRS. Slovensko gospodarstvo v njem spreminja svojo

dosedanjo sestavo, zato moramo ob tem upoštevati tudi učinke na bodoče zaposlovanje obeh spolov v posameznih dejavnostih, vrste poklicev, prostorske razmestitve starih in novih zmogljivosti in pod.

Pri tem ima sleherni naša delovna organizacija, krajevna skupnost in občina svoje obveznosti in pristojnosti. Od vseh samoupravljalcev je torej odvisno, kako jih bomo reševali, s tem pa hkrati ustvarjali potrebne pogoje za množično aktivno udeležbo žensk v celotnem družbenem razvoju.

lepa in plemenita poteza. Prepričana sem, da nas tudi v bodoče ne boste pozabili.

Naj se vam ob zaključku tega pisma še enkrat iskreno zahvalim in vam želim še veliko delovnih uspehov!“

PAVLICA BRAJER

Pripis uredništva: Tovarišici Pavlici in vsem našim bivšim delavkam tudi mi želimo kar največ zdravja, osebne sreče in da bi se ob letošnjem praznovanju Novega leta — če že ne prej, ponovno srečali v Novoteksu!

Kriteriji za sprejem otrok

Prijave za sprejem otroka v otroški vrtec Novoteks sprejema socialna delavka na posebnem obrazcu, ki ga dobite pri njej. Rok prijave je od 1. do 31. 3. vsako leto.

Starši, ki želijo, da bo otrok sprejet, morajo pravočasno oddati prošnjo oz. izpolnjeni obrazec. Otrok mora ob sprejemu dopolniti tri leta starosti. Če bo prošenj manj kot prostih mest, bodo sprejeti tudi mlajši otroci, pod pogojem, da so samostojni (samostojno hranjenje, oblačenje in da so čisti). V delovni organizaciji Novoteks pa mora biti zaposlen vsaj eden od staršev.

Prednost pri sprejemu imajo:

- otroci družin, kjer sta oba roditelja zaposlena v delovni organizaciji Novoteks,
- otroci staršev, ki so v Novoteksu zaposleni nad 5 let,
- otroci iz nepopolnih družin (samohranilke, razvezani ali umrli starši),
- otroci družin z nizkim osebnim dohodkom,
- otroci družin, kjer so družinski člani duševno ali telesno težje bolni (priložiti potrdilo zdravnika),
- otroci družin, ki imajo več otrok (tri in več),
- otroci staršev, ki so nezmožni vzgajati (alkoholizem v družini), potrebno je priložiti mnenje socialne službe,

— otroci osebja, zaposlenega v vrtcu Novoteks, se lahko sprejmejo mimo navedenih kriterijev,

— ob enakih pogojih imajo prednost otroci, ki dalj časa čakajo na sprejem.

Starši so dolžni v roku, ki ga določi komisija, pismeno potrditi, da bodo otroka redno vodili v otroški vrtec Novoteks. Če starši ob določenem dnevu otroka ne pripeljejo v vrtec in v roku 8 dni ne sporočijo opravičljivega zadržka, se šteje, da so starši umaknili prijavo.

Komisija za otroško varstvo Novoteks lahko otroka izključi v naslednjih primerih:

— če vodja oddelka ugotovi, da je otrok osebno toliko moten, da onemogoča normalno delo skupine,

— v primeru, da otrok ni samostojen in moti delo skupine,

— z dnem, ko staršem preneha lastnost delavca v DO Novoteks, preneha tudi varstvo otroka v vrtcu Novoteks.

Izjema so otroci, ki obiskujejo malo šolo, tem ne preneha varstvo do izteka šolskega leta oz. do pričetka novega šolskega leta.

Dolžnost staršev, ki imajo otroka v otroškem vrtcu, je, da otroka pripeljejo v vrtec in ga izročijo varuški, prav tako ga pridejo iskat v vrtec, ker se otroci ne smejo gibati v bližini delovne organizacije brez nadzorstva.

Za izobraževanje bo treba zbrati še veliko denarja

Sedemletni program izgradnje šol, ki je bil sprejet v marcu 1972 in podprt s samopriskevkom v trinajstih krajevnih skupnostih naše občine, se izteka. Z 31. majem se izteče na referendumu izglasovana obveznost plačevanja samopriskevka.

Hitremu gospodarskemu razvoju občine Novo mesto pa ni v enakem obsegu in enako hitro sledil razvoj družbenih dejavnosti: značilno je zaostajanje našega šolstva. Da bi se te pomanjkljivosti odpravile, smo pričeli sistematično zgraditi nove šolske objekte.

Ze leta 1962 je bil izdelan program izgradnje šol, ki je zajemal obdobje 1962-1971. V tem programu so bile poleg gradnje osnovnošolskih objektov načrtovane tudi gradnje oziroma adaptacije objektov za potrebe poklicnih in srednjih šol v Novem mestu.

Tako široko zasnovan program šolskega prostora je temeljil na predvidevanjih, da bo poleg samopriskevka omogočila tudi Republiška izobraževalna skupnost najete večjih posojil pod ugodnimi pogoji, da bo možno najeti pri bankah razne kredite in ne nazadnje, da bodo sodelovale s samopriskevkom tudi delovne organizacije.

Po tem programu sta bili do konca leta 1971 zgrajeni novi šolski poslojpi na Grmu in v Bršlinju. Dograjena in preurejena je bila osnovna šola v Prevolah. Preurejeno je bilo tudi gimnazijsko poslojpio. Poklicna kovinska in avtomehanična šola je dobila nujno potrebno delavnico, dijaški dom Majde Silc pa je dobil centralno kurjavo in sanitarije.

V realizaciji izgradnje osnovnih šol na Grmu in Bršlinju je imel pomembno vlogo samopriskevk občanov in delovnih organizacij iz območja KS Novo mesto. Marca 1972 je občinska skupščina sprejela nov 10-letni program izgradnje šolskih prostorov. V program so bile vključene tudi vse neizvršene naloge iz prejšnjega programa; sam program pa je razdeljen na 5-letno, 7-letno in 10-letno obdobje.

Petletno obdobje je zajemalo naslednji program - novogradnje: OŠ Dolenjske Toplice, posebna šola v Šmihelu; dozidave: OŠ Brusnice, Šentjerneja, „Milka Šobar“ v Šmihelu, Stopiče, Bršlin, Vavta vas; adaptacija: OŠ „Katja Rupena“ v Novem mestu. Dodatni 7-letni program je zajemal še dozidavo OŠ Zužemberk in OŠ Otočec, za 10-letno obdobje pa je predvideval še: dozidave OŠ v Mirni peči, Smarjeti in Škocjanu. Skupno je bilo načrtovano, da bodo za vsa ta dela po cenah iz leta 1971 potrebovali 75.700.000 din. Ta sredstva pa bi dobili iz naslednjih virov:

- s samopriskevkom občanov, delovnih in drugih organizacij (1/3);
- občinska skupščina zagotavlja 30 % potrebnih sredstev na leto;
- sofinanciranje Republiške skupnosti za izobraževanje - 15 %;
- ostala sredstva pa bi dobili iz ugodnih dolgoročnih kreditov in odpravo depozitov in omejitev.

Za uresničitev tega načrta je bil sklenjen družbeni dogovor, katerega podpisniki so se zavzeli, da bodo združili sredstva v višini 67.100.000 din po cenah iz leta 1971, in sicer: krajevne skupnosti in delovne organizacije 35 milijonov, temeljna izobraževalna skupnost 7 milijonov in občina 25,1 milijona. Udeleženci dogovora so ustanovili sklad za gradnjo šol z nalogo, da skrbi za realizacijo sprejetega programa. S skladom je upravljal 11-članski izvršni odbor in 4-članska skupščina.

Hkrati s programom izgradnje osnovnošolskega prostora je bil sprejet tudi program izgradnje srednje-

šolskega prostora v razdobju 1972-81. Ta predvideva sledeče:

dozidavo dijaškega doma in šolskega centra za gostinstvo; I. fazo novogradnje šolskega centra tehničnih in poklicnih šol ter dozidavo telovadnice pri ekonomsko-administrativnem šolskem centru. Vsa ta dela bi stala po cenah iz leta 1971 45 milijonov dinarjev.

Pri celotni izgradnji šolskega prostora igra važno vlogo samopriskevk krajanov in delovnih ter drugih organizacij. Od planiranih 35 milijonov se je do konca leta 1978 zbralo kar 46.705.000 din; predvidevajo pa, da bo do 31. maja 1979, ko poteče samopriskevk, zbrano še naslednjih 4.000.000 din.

REALIZACIJA IZGRADNJE

Zaradi novo oblikovanega koncepta razvoja celodnevne osnovne šole je bilo potrebno program izgradnje bistveno spremeniti. Potrebe po prostorih za srednje šole in dijaške domove so se v tem obdobju zelo povečale zaradi vedno večjega vključevanja otrok v srednje šole. Ker je Novo mesto regionalni center srednjega šolstva, so se pojavile potrebe po izgradnji domskih zmogljivosti. Izdelava investicijsko-tehnične dokumentacije je zaradi nesolidnosti izvajalcev kasnila. Prav tako so tudi cene gradbenih storitev rasle hitreje, kot je bilo predvideno.

Vsa ta in še druga dejstva so vplivala na uresničevanje 7-letnega načrta, tako da je bil ta uresničen v naslednjem obsegu:

- zgrajena je bila nova osnovna šola v Dolenjskih Toplicah, ki ima 16 učilnic, telovadnico, 22 kabineto, 2 igrišči, kuhinjo, jedilnico ter večnamenski prostor;

- v Brusnicah je bila zgrajena nova osnovna šola, ki ima 13 učilnic, telovadnico, 5 kabineto ter 25 drugih prostorov;

- v Šmihelu je bilo zgrajeno novo poslojpio za posebno šolo, ki ima 16 učilnic, 10 specialnih učilnic, telovadnico, 8 kabineto ter upravne in druge prostore;

- adaptirana in prenovljena je bila šola „Katja Rupena“. Urejena je

bila fasada, popravljena in prebarvana so bila okna, urejeni notranji prostori, prekrita streha ter zgrajena nova šolska kuhinja;

- v teku je dozidava osnovne šole „Martina Kotarja“, v Šentjerneju. Z dozidavo bo pridobljenih 16 učilnic, telovadnica, ki bo služila tudi kot dvorana, pridobljeni bodo kabineti, večnamenski prostor, delavnice, upravni prostori in knjižnica. Obnovljeno bo tudi obstoječe poslojpio;

- za osnovno šolo v Stopičah so izdelani načrti za adaptacijo in dozidavo, graditi pa bodo pričeli kmalu;

- za potrebe Posebne šole v Šmihelu, dijaškega doma in Centra usmerjenega izobraževanja, jebila zgrajena energetska postaja.

Za potrebe srednjega šolstva pa so bila opravljena naslednja dela:

- pri šolskem centru za gostinstvo so pridobili z adaptacijo 11 učilnic, 10 delavnic, 5 kabineto in knjižnico;

- z izgradnjo novega dijaškega doma v Šmihelu je v njem dobilo prostor 480 gojencev;

- za izgradnjo Centra za usmerjeno izobraževanje so v teku priprave. Urejeno je bilo zemljišče, na katerem naj bi center stal, izdelani pa so bili tudi gradbeni načrti za ta objekt;

- za ekonomsko-administrativni center je bila opravljena raziskava terena, izdelani pa so bili tudi načrti za dozidavo.

Za vsa omenjena dela pri izgradnji osnovnošolskega in srednješolskega prostora je bio porabljeno 176.554.000 din. Adaptacija in dograditev OŠ v Šentjerneju, ki zdaj poteka, pa bo stala 66.500.000 din. Do konca leta 1978 so bila za vsa ta dela zbrana sredstva iz raznih virov v višini 142.545.000 din, do 31. maja pa se bo zbralo še 28.300.000 din.

Po posebnem sporazumu za zbiranje sredstev v višini 1 % od bruto OD je bilo zbranih 18.964.000 din. Iz redne prispevne stopnje iz bruto OD je bilo zbranih 41.715.000 din. Iz samopriskevka krajanov je bilo zbranih 46.705.000 din. Po družbenem dogovoru so prispevale temeljne organizacije 0,40 % od dohodka za srednje šole in se je iz tega

naslova zbralo 12.018.000 din. Iz redne stopnje od bruto OD se je za srednje šole zbralo 19.285.000 din. Iz občinskega proračuna je bilo vplačano v sklad 3.664 din; obresti, provizije in nakazila razlik pa so znašale 194.000 din.

Iz pregleda porabljenih sredstev je lahko razbrati, da je bilo zgrajeno precej več, kot je bilo prvotno predvideno po programu; za to pa je bilo porabljenih veliko več sredstev, ki so bila pridobljena predvsem iz združenih sredstev pri Izobraževalni skupnosti, nekaj pa tudi iz občinskega proračuna, samopriskevkov ter namenskih prispevkov delovnih organizacij.

V planskem obdobju 1972-1978 so nastale nove potrebe, saj so se izoblikovali novi pogledi in potrebe po sodobnejšem konceptu gradnje šolskih prostorov. Prvotno predvidene prizidave bi bile le kratkotrajne značaja. Program, kakršen je bil izdelan leta 1972, je bilo potrebno temeljito spremeniti in, čeprav s počasnejšim tempom, reševati problem šolskega prostora celovitejši in za daljše obdobje.

Program izgradnje srednješolskega in domskega prostora je v tem obdobju doživel korenito spremembo, ki jo je narekoval sedanji koncept razvoja usmerjenega izobraževanja. Razvoj srednjega šolstva je bil znatno hitrejši, kot se je to predvidevalo. Tako se sedaj po končanem šolanju vključuje že okoli 90 % osnovnošolskih otrok v razne srednje šole. Zato je potrebno celotni program izgradnje šolskega prostora ponovno pregledati in ga dopolniti.

Praktičen ukrep za uresničitev povečanih potreb je bila izgradnja 2-krat večjih domskih prostorov od prvotno načrtovanih in gradnja OŠ v Brusnicah, namesto prvotno predvidene dograditve stare šole.

Kljub ugotovitvi, da so bili v obnovi in izgradnji šolskega in domskega prostora doseženi zadovoljivi rezultati, pa nas glavna naloga - izgradnja 2.000 učnih mest v srednjih šolah poleg osnovnošolskih prostorov, še čaka v prihodnjem srednjeročnem programu.

J. U.

Preverili smo našo pripravljenost

Vsi vemo, da obramba naše domovine sloni na konceptu splošnega ljudskega odpora. Pri tem ima aktivno vlogo vsak delavec in občan, ki lahko kot borec v enotah JLA in TO ali pa kot pripadnik civilne zaščite, narodne zaščite, član družbenih organizacij ali na katerikoli način pripomore k ohranitvi neodvisnosti, suverenosti, teritorialne nedotaknjenosti in z ustavo določene družbene ureditve Socialistične federativne republike Jugoslavije.

V tem konceptu imajo zelo važno vlogo organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, družbenopolitične skupnosti, družbenopolitične organizacije itd. Sistem splošne ljudske obrambe vse te in še mnoge druge elemente vključuje v enoten sistem organiziranja, pripravljanja in udeležbe v obro-

ženem boju in v vseh drugih oblikah boja in odpora ter opravljanja raznih drugih nalog, pomembnih za obrambo države.

Da bi preverjali in izgrajevali obrambno pripravljenost vseh udeležencev splošnega ljudskega odpora, se organizirajo razna preverjanja in vaje. V ta namen je bila na našem območju v oktobru izvedena vaja pod nazivom „ZMAGA 78/79“, v katero se je aktivno vključila naša delovna organizacija in mnogi naši delavci tudi kot krajanji v svojih krajevnih skupnostih.

Med to vajo smo preverili našo sposobnost nadaljevanja proizvodnje v vojnih razmerah in delovanje organizacije civilne zaščite ter teritorialne obrambe. Ugotovljeno je, da smo

opravili vse naloge, ki so bile pred nas postavljene ali pa smo si jih zadali sami. Vse pomanjkljivosti smo sproti odpravljali. Ukrepe pripravljenosti so izvajali vsi tisti delavci, ki bi jih izvajali tudi v izrednih oz. vojnih razmerah in to z veliko resnostjo, iznajdljivostjo in z mnogo samoiniciative.

Vse naloge, ki so bile naložene v vaji „ZMAGA 78/79“ naši delovni organizaciji, smo izvajali teoretično in nekatere tudi praktično. Z rezultati smo izredno zadovoljni, treba pa bo še odstraniti ugotovljene manjše pomanjkljivosti.

Izredno aktivne pri izvajanju nalog pa so bile tudi družbenopolitične organizacije - posebno pa so se izkazale organizacije ZK.

A. B.

Stane Dolanc: „Največja vrednota je DELO!“

V sobotni prilogi Dela — tik pred novoletnimi prazniki je bil objavljen razgovor s tovarišem Stanetom Dolancem. Njegova misel v naslovu: URA NAŠEGA ČASA BIJE ZA NOVO, BOLJŠE, BOLJ SVOBODNO, BOLJ ČLOVEŠKO preveva celi dve in pol časopisni strani razmišljanj, trditev in opozoril enega naših najvidnejših družbenopolitičnih delavcev. Ker nimam, da marsikdo od vas omenjenega razgovora ni prebral, objavljamo nekatera vprašanja in odgovore tudi v našem glasilu. Iz članka so vzeta poglavja, ki nas morajo še posebej spodbuditi k ustrezni dejavnosti in delavnosti — kjer delamo in kjer živimo.

Ljudje govorijo, da bolje živimo, kot bi zaslužili?

Dolanc: „Pred dnevi sem gledal neko televizijsko oddajo, v kateri so se ljudje opredeljevali, sli res bolje živimo, kot zaslužimo. V nekem podjetju je večina ljudi trdila, da to ni res, da bi lahko živeli bolje. Potem so šli s kamero na cesto, kjer je večina izrazila misel, da bolje živimo, kot zaslužimo. Pametno so pojasnili, zakaj razlika: šli so namreč v kolektiv, ki ima težave, nizke osebne dohodke in se bori z mnogimi problemi, zato ljudje tako mislijo. Znova poudarjam svoje prepričanje, da je standard vaš veliki uspeh. Dodal pa bi tole: nisem proti temu, da smo navzlic vsem težavam uspeli zadržati tako dinamično gospodarsko rast in tako stopnjo individualnega in družbenega standarda. To je največji uspeh in tu je tudi največ nevarnosti. Nekateri se slepijo, da lahko to traja v neskončnost.

Nekajkrat ste že rekli, da je veliko lažje graditi tovarne, železnice, ceste kot pa nove ljudi. Ste se vedno tega prepričani?

Dolanc: „Osnovni problem pri nas ni dopolnjevanje sistema, čeprav je tudi to izredno pomembno in bo verjetno v prihodnjem letu ena naših poglavitnih nalog, ampak bitka za zavest ljudi. Bil sem proti vsaki indoktrinaciji in sem še vedno. Dokler pri nas ne bo ogromna večina ljudi, kar je daljnoročen proces, vedela, da je vse, kar imamo in kar bomo lahko jutri imeli, odvisno od nas vseh in da smo v sistemu, ki temelji na samoupravnih odnosih, vsi odgovorni za vse, toliko časa bomo imeli probleme.

Poslušal sem izredno zanimivo razpravo v skupščini SFRJ ob sprejemanju resolucije za leto 1979.

Če je kaj manjkalo v tej debati, potem meni manjka prav to, da so premalo govorili o dejavnosti — zavesti ljudi. Najbližji problemu je bil zvezni izvršni svet, ki je sicer dal pač tisto, kar v tem trenutku lahko da. Saj ne more dati odrešilne bilke, za katero se bomo prijeli, vendar zvezni izvršni svet poudarja, da brez družbenopolitične akcije ne bo uspeha.

Mar ni tu ena poglavitnih nevarnosti za naš nadaljnji razvoj?

Dolanc: „Pa ne samo ekonomski, tudi politični, če bi šlo tako naprej. Izhod je v boju za uresničitev načel zakona o združenem delu, za resnične dohodkovne odnose, s tem, da bo tu odigrala pomembno vlogo zavest ljudi. Eden tistih dejavnikov, ki naj bi bili najbolj navzoči v vseh procesih, pa je Zveza komunistov Jugoslavije. Ne samo kot organizacija, ampak predvsem njeni člani. Ti naj bi bili med nosilci družbenih sil v življenju, ki naj bi bile sposobne preseči te probleme.“

Mislite, da je te zavesti dovolj tudi v posameznih organizacijah?

Dolanc: „Velikokrat ne. Mislim, da ste povedali bistvo. V marsikateri organizaciji so ljudje, ki velikokrat imajo sebe za odrešitelje in edine predstavnike delavskega razreda. Tu ne gre samo za družbeni problem, ampak za notranji problem odnosov in linije v Zvezi komunistov.“

Pa tudi odgovornosti za sprejeto politiko?

Dolanc: „Saj to je tisto, kar predsednik Tito velikokrat govori, zakaj so odstopanja med deklaracijami in resničnostjo. Zato, ker so nekateri ljudje pripravljeni na kongresih, na sejah centralnega komiteja, nalašč sem izbral ta dva foruma, izreči se za neko rešitev, v praksi pa delajo drugače. Se pravi, da je vprašanje odgovornosti tudi stvar, ki jo bo treba zaostri.“

Včasih dobimo celo občutek, da se obnašamo kot dvoživke. Eno delamo v političnih sklepkih, drugo v praksi. Kot da konkretno politiko izvaja nekdo drug?

Dolanc: „To je odsev tistega, kar smo in kakršni smo.“

To pa verjetno lahko presežemo le s kontinuirano akcijo?

Dolanc: „Drug problem je, kako to preseči. Vsekakor to govori o dejstvu, da je potreben nenehen boj med tistimi, ki so resnično za politiko Zveze komunistov, in onimi, ki samo pripovedujejo, da so na liniji Zveze komunistov.“

NENEHNA NALOGA: ONEMOGOČITI „MORILCE“ NA SESTANKIH

Dolanc: „Tudi to sodi v akcijo za stabilizacijo. Mislim, da ne smemo dovoliti — še posebej ne v partiji, Socialistični zvezi, sindikatih — da bi bili sestanki v delovnem času. Če ne bo šlo drugače, bomo morali navsezadnje dati direktivo in takšno sestankovanje prepovedati. Zračunajte, koliko Jugoslovancev je v družbenopolitičnih organizacijah, v samoupravnih organih, v delegacijah, in koliko sestankovanja gre na račun delovnega časa. Dobili bi ogromne številke. Seveda je treba tudi poudariti, da morajo biti sestanki dobro pripravljene, kratki, jasni, onemogočiti moramo poklicne razpravjalce, tako imenovane morilce, ki z besedovanjem ure in ure morijo ljudi. Ti sestanki morajo biti zunaj delovnega časa. Nedvomno sodi to med metode sodobnega političnega dela. Poglejte, kako človek danes živi. Izračunajte, in boste videli, da mu preprosto zmanjka časa, da bi še delal. Temu je treba napraviti konec. Zato smo spet uvrstili v delovni program predsedstva CK ZKJ temo varčevanja. Tudi tu bo potreben boj za zavest ljudi.“

Nekoč ste rekli, da samoupravljanje ne more biti in ne sme biti sinonim za malomarnost, neodgovornost, nediscipliniranost niti za poprečnost. Samoupravljanje ne prenese mlačnih ekip oziroma ljudi, ki se bojijo tvegati. Vsega tega pa, žal, danes ne manjka.

NAJVEČJA VREDNOST — DELO

Katere bi bile najpomembnejše vrednote v naši družbi, ki bi jih želeli in morali podpirati v tem trenutku?

Dolanc: „Delo! Nedvomno. Za mene je osnovna vrednota —

delo. Če že govorimo o podpiranju ene ali druge vrednote, o boju zanjo, potem je osnoven in najbolj dragocen boj za vrednotenje dela in nič drugega. To je tudi boj za boljše delo. V tem je ves problem.“

Velja tudi za politično delo?

Dolanc: „Da“.

Nekateri so ob spopadih med nevrščenimi, ob razmeroma zapletenem usklajevanju stališč na konferenci v Beogradu ugotavljali, da je letos Jugoslavija prevzela nekakšno pasivno vlogo v gibanju?

Dolanc: „Kje pa! Res je prav nasprotno! Na zunanje političnem področju smo preživeli razgibano leto. Ne samo ministrska konferenca, ampak tudi stališča v odnosu do mednarodnih dogodkov, do dogajanj v svetu, do politike nevrščenosti, ocene, ki jih je kongres dal raznim pojavom v svetu, pa Titove akcije in njegova srečanja so jasna kvalifikacija gibanja nevrščenih in nevarnosti levih in desnih ideoloških vprašanj v okviru gibanja. Vse te ocene in akcije so ogromnega pomena.“

Dolanc: „Takega obnašanja ne bi smeli prenašati, prenašamo pa ga, žal, še vedno.“

Kar je rekel predsednik Tito v otvoritvenem govoru na ministrski konferenci, je zgodovinsko. Jasno je povedal, da bi lahko tako leva kot desna sektašenja pripeljala gibanje v krizo. Jasno smo se opredelili tudi do konfliktov med nevrščenimi državami. Nihče ni skrival konfliktov med njimi in jih tudi ne more. Ali pa vzemimo, na primer, naša stališča do konfliktov med Vietnamom in Kambodžo, med Somalijo in Etiopijo, pa bližnjevzhodnih žarišč . . . Ta stališča so do konca načelna. Sicer pa, podrobno preberite Kardeljevo knjigo Socializem in vojna . . .“

Pogled v novomeško licalnico konfekcijskih izdelkov

Splošna ljudska obramba – pot za ohranitev naše neodvisnosti

Najnovejša zgodovina nas uči, da so majhne in srednje neodvisne države največkrat predmet napada, oborožene intervencije in pritiska od zunaj. Uporaba nasilja v mednarodnih odnosih kaže, da v sodobnem svetu ni območja, ki bi ga lahko šteli za oazo zanesljivega, trdnega miru in kjer bi se majhne in srednje neodvisne države lahko počutile varne.

Zaradi takšnega stanja v mednarodnih odnosih ima vsaka svobodna in neodvisna država, če hoče živeti v miru, samo eno pot, in sicer, da utrjuje in krepi lastne obrambne sile. Kajti nepripravljenost za obrambo in neodpornost pritegujeta napadalne sile. Natančneje rečeno, napadalne sile se bodo najprej in najlažje odločile napasti države s slabo, nerazvito in neorganizirano obrambo.

Utrjevanje in krepitev obrambne sposobnosti naše države torej narekuje stanje v mednarodnih odnosih in nevarnost pred napadom, oboroženo intervencijo in zunanjim pritiskom.

Kaj torej želimo doseči z utrjevanjem in krepitevjo obrambne sposobnosti naše samoupravne socialistične skupnosti?

Prvič, zagotoviti hočemo mir na svojih mejah, neokrnjenost in nedotakljivost našega ozemlja, saj je vse to bistveni pogoj svobodnega in neodvisnega življenja in osnovni pogoj za lastno samostojno pot v izgradnji samoupravnega življenja in osnovni pogoj za lastno samostojno pot v izgradnji samoupravnega socialističnega družbenega sistema.

Drugič, hočemo biti pripravljeni, da bi branili našo državo, pa tudi da bi odvrnili možnega napadalca od napada na našo državo in od vsakega poskusa, da bi s silo ali pritiskom prisilili, čeprav tudi najmanjše odmičke, ki zadevajo svobodo, neodvisnost in ozemljsko neokrnjenost Jugoslavije.

Morebitnega napadalca je mogoče odvrniti od namena, da bi napadel, le tedaj, če ve, da bo naletel na trdnega branilca in na žilav vseplošni ljudski odpor, in da bo od napada imel več škode kot koristi.

V naši povojni zgodovini je bilo nekoliko situacij, ki so „dišale po vojni“, iz katerih pa smo prišli nedotaknjeni, za kar se imamo zahvaliti predvsem naši pripravljenosti in enotni odločnosti, da se bomo branili pred napadalcem ne glede na to, kdo je. Ker je tudi danes možno, da pride do napada, oborožene intervencije in pritiska na našo državo, kot tudi na številne druge majhne in srednje neodvisne države, je edino, kar je pravilno in kar lahko storimo, to, da nenehno krepimo lastne obrambne sile in dvigamo svojo obrambno sposobnost, glede na to, da možnosti za vojni spopad naraščajo hkrati s širjenjem arzenalov ofenzivnih vojnih sredstev oziroma z večanjem moči in gibiljivosti oboroženih sil in z izpopolnjevanjem načina izvedbe napada. Zato je tudi za nas najbolj pomembno, DA BO NAŠA OBRAMBA DANES MOČNEJŠA KOT JE BILA VCERAJ IN DA BO JUTRI ŠE MOČNEJŠA KOT JE DANES!

Na temelju izkušenj iz NOB, iz boja narodnoosvobodilnih gibanj po svetu in na poznavanju slabosti klasičnih oboroženih sil drugih držav za obrambna dejstva, se je pojavila misel o vsesplošnem ljudskem odporu, ki je prerasla v našo

konceptijo splošne ljudske obrambe kot edini uspešni način obrambe.

Dejstvo je, da majhne in srednje neodvisne države, katerih politična in vojaška usmerjenost je odločno obrambna, ne morejo s klasičnimi armadami in oboroženimi silami ustvariti dovolj močne obrambne sile za uspešno nasprotovanje armadam in oboroženim silam imperialističnih in hegemonističnih sil, ki se pripravljajo za napadalne vojne.

V klasičnem sistemu vojaške organiziranosti družbe nima vsak občan in proizvajalec možnosti, da bi v vojni na najboljši način uresničil svoje pravice in dolžnosti glede obrambe države.

Majhne države in majhni narodi s tem, ko oborožujejo množico ljudstva poleg stalne armade, izravnavajo upanje za uspešno vodenje obrambne vojne tudi proti veliki državi, ki napada in vodi osvajalno vojno. Tiste države, tako kot naša, ki jim je glavni interes ohranitev miru na lastnih mejah in ki so dosledno usmerjene k obrambi, imajo neizčrpne vire za vodenje boja. Praktično lahko spremenijo v borca vsakega človeka, ki je zmožen nositi orožje in pritegnejo celotno prebivalstvo k raznim načinom in oblikam boja in odpora.

Očitno je torej, da je oboroženo ljudstvo sposobno za boj, za odpor, samo v obrambni, revolucionarni in osvobodilni vojni. To pomeni tudi, da oboroženo ljudstvo ni sposobno voditi osvajalno vojne.

Če želimo doumeti bistvo naše zasnove splošne ljudske obrambe, moramo najprej razjasniti nekaj osnovnih ustavno – pravnih pojmov.

VOJNA

Vojna je družben pojav, pogojen s protislovji v razvoju človeške družbe in odnosov, nastalih v tej družbi. Uporablja se kot skrajno sredstvo za razrešitev protislovij in je ena najbolj grobih oblik uresničevanja politike v mednarodnih odnosih. Izražena je v oboroženem boju in drugih nasilnih sredstvih med dvema ali več državami (gibanji) s težnjo, da se volja in interesi ene strani v spopadu podredijo volji in interesom druge strani. Sama vojna označuje nadaljevanje politike z nasilnimi sredstvi.

Vojne razlikujemo po njihovem družbenopolitičnem značaju, po razsežnostih in po sredstvih, ki se v vojni uporabljajo.

Glede na svoj družbenopolitični značaj se vojne delijo na pravične in nepravične. S pravičnimi vojnami so mišljene vojne za nacionalno in socialno osvoboditev ter obrambne vojne narodov in držav proti agresorju in okupatorju. Za nepravične se štejejo vojne, ki ogrožajo neodvisnost, suverenost in teritorialno neokrnjenost države in naroda, kot tudi vojne zoper napredna revolucionarna in narodnoosvobodilna gibanja.

Ustanovna listina OZN prepoveduje napadalne vojne, po sprejetih pravih mednarodnega prava pa je tisti, ki načrtuje, pripravlja, začenja in vodi napadalno vojno, storil zločin proti miru. Državam je priznana naravna pravica do obrambe, ki jo lahko uveljavljajo individualno ali kolektivno.

Glede na število držav, udeleženih v vojni, je vojna lahko svetovna, kadar je zajela večino držav v svetu, in lokalna, omejena tako na prostor kot tudi na število in moč udeleženecv.

Glede na sredstva, ki se v vojni utegnejo uporabiti, delimo sodobne vojne na jedrske (termonuklearne) in klasične (konvencionalne).

OBRAMBNA POLITIKA DRŽAVE

Obrambna politika države je specifična splošna družbena aktivnost, usmerjena k ugotavljanju in določanju ciljev in temeljnih stališč glede zasnove in organizacije obrambe. Obrambna politika države je odvisna od značaja družbenopolitičnega sistema.

V naši državi je obrambna politika države sestavni del politike jugoslovanske samoupravne družbe. Stališča o bistvenih vprašanih obrambne politike države sprejemajo najvišji organi federacije (skupščina SFRJ, predsedstvo SFRJ, centralni komite, oz. predsedstvo CK ZKJ), ki se prek pristojnih organov izvajajo v praksi kot zunanje politične aktivnosti, obrambne priprave družbenopolitičnega in ekonomskega sistema, priprave oboroženih sil in drugih posebej organiziranih obrambnih sil kot tudi vseh delovnih ljudi in občanov. Temelji na široki pobudi vseh družbenih subjektov in na njihovem aktivnem sodelovanju.

ZASNOVA SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE

Zasnova splošne ljudske obrambe je temelj za razčlenitev doktrine splošne ljudske obrambe oziroma doktrine in strategije oboroženega boja. To je izraz notranje in zunanje politike jugoslovanske samoupravne družbe in temelji na rezultatih znanstvenih analiz, splošnih in posebnih razmer pri nas in v svetu. Zasnova splošne ljudske obrambe pomeni nadaljnjo teoretično razčlenitev in praktično uveljavitev znane teze klasikov marksizma o „oboroženem ljudstvu“.

DOKTRINA SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE

Doktrina splošne ljudske obrambe je enoten sistem sprejetih, znanstveno zasnovanih spoznanj, stališč in načel o pripravljanju družbe za splošno ljudsko obrambo in njeno vodenje v celoti ter v posameznih obdobjih.

Doktrina splošne ljudske obrambe je enotna in usmerjevalna, obrnjena proti prihodnosti in je podlaga za praktične ukrepe pri pripravljanju družbe in države, zlasti oboroženih sil za vojno, vodenje vojnih delovanj in razčlenitev vojne večšine.

SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

V splošnem ljudskem odporu se postavljajo po robu oboroženim pritiskom in agresiji vsi razpoložljivi človeški, materialni in moralni viri in sile posamezne države, da bi si pridobila ali ohranila svobodo, neodvisnost in teritorialno neokrnjenost in suverenost. Glavna oblika splošnega ljudskega odpora je oborožen boj, široko pa se uporabljajo tudi ideološke, ekonomske, politično-diplomatske, moralno-psihološke in druge oblike upiranja. Uspeh splošnega ljudskega odpora je odvisen od politične in nacionalne zavesti ljudstva, njegove organiziranosti, pripravljenosti in motiviranosti, da se bojuje in brani svojo

svobodo, materialni položaj in družbenopolitični sistem. Splošni ljudski odpor temelji na široki in zavestni pobudi ljudskih množic.

SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA

Splošna ljudska obramba je oblika obrambnega organiziranja in pripravljanja družbe. Izražena je v družbenoekonomskem in političnem sistemu. Organiziramo jo tako, da bodo vsi družbeni faktorji in potenciali učinkovito pripravljani in uporabljeni za obrambo države, obramba države pa je pravica in obveznost vseh delovnih ljudi in občanov, samoupravnih organizacij in skupnosti, družbenopolitičnih skupnosti in drugih družbenih subjektov.

V splošni ljudski obrambi je oborožen boj najvažnejša in odločilna oblika upiranja agresiji in sestavlja neločljivo enotnost z vsemi drugimi oblikami boja in odpora.

SISTEMI LJUDSKE OBRAMBE

Sistem obrambe je splošen pojem, ki se uporablja skoraj v vseh državah po svetu kot izraz za ureditev celotne obrambne organizacije posamezne države. Če je za to organizacija značilna udeležba ljudstva, potem ga imenujemo sistem ljudske obrambe. V različnih državah so tudi oblike sistema obrambe različne, odvisne od sprejete politike in zasnove obrambe.

Termin „obrambni sistem“ ima v ustavi SFRJ v bistvu pomen pojma „sistem splošne ljudske obrambe“, ker se uresničuje na podlagi zasnove splošne ljudske obrambe.

TEMELJI SISTEMA SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE

Temelji sistema splošne ljudske obrambe opredeljujejo značaj našega samoupravnega socialističnega sistema oziroma njegove celotne družbenopolitične in ekonomske strukture in odnose, ustvarjene iz njih, in iz tega značaja tudi izhajajo. Družbenim odnosom, ki temeljijo na samoupravljanju, ustreza prav takšna zasnova obrambe oziroma način organiziranja družbe za obrambo, ki bi bil ne le zadeva in skrb vseh družbenih subjektov, temveč tudi področje njihovega neposrednega odločanja in akcije.

Zdaj, ko smo na kratko razjasnili nekaj osnovnih pojmov, lahko napravimo povzetek. Bistvo našega obrambnega sistema je torej sistem splošne ljudske obrambe, ki temelji na samoupravni organiziranosti naše socialistične družbe. V ta sistem se enakovredno vključujemo vsi delovni ljudje in občani. V našem sistemu splošne ljudske obrambe se je že skoraj dokončno izgradila znana teza klasikov marksizma o „oboroženem ljudstvu“, ki je najmočnejša sila, ki jo lahko organizira posamezna država oziroma narod za svojo obrambo.

Splošna ljudska obramba in vse, kar pripravljamo na področju obrambe SFRJ, ima izključno obrambni značaj in deluje v prid miru. Po svoji naravi in družbenem bistvu splošna ljudska obramba ne ogroža nikogar in njena edina naloga je obramba socialistične Jugoslavije. Njeno bistvo je preprečevanje vojne, če pa do nje vendarle pride, uspešno vodenje splošne ljudske obrambne vojne.

A. B.

Stališča Zveze sindikatov v zvezi s „Sindikalno listo“

Kot je znano, sindikati že nekaj let nazaj urejajo področje razporejanja sredstev za osebne dohodke in druge osebne prejemke s sindikalno listo, ki povzema njihova stališča in priporočila.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je o sindikalni listi 1979 v začetku februarja izdal osnutek stališč o „Pridobivanju in razporejanju dohodka ter uveljavitvi načel delitve po delu in rezultatih dela.“

Predlog stališč ne vključuje več številki ali odstotkov za

posamezne pravice iz sklada skupne porabe ali v breme materialnih stroškov, temveč prepušča določanje višine teh zneskov posameznim temeljnim organizacijam, ki jih bodo oblikovale v skladu s svojo višino ustvarjenega dohodka in po pravilih, dogovorjenih z družbenim dogovorom. To pomeni, da bodo temeljne organizacije, ki bodo ustvarile planirano višino dohodka, izplačevale tudi zneske, ki so bili do sedaj zapisani v „sindikalni listi“ in v pravilnikih o osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in

za delitev sredstev za osebne dohodke, druge, ki na primer ne bodo dosegale predvidenega dohodka, pa ustrezno nižje zneske.

Sindikati so postavili nova izhodišča predvsem zato:

— da se zagotovi enak interes delavcev za ustvarjanje in delitev dohodka; doslej smo bili z opredeljevanjem zneskov usmerjeni bolj na delitve;

— da se posveti enaka pozornost vsem sestavinam delitve osebnih dohodkov, torej tudi (in predvsem!) temu, da bo delavec za enako delo in rezul-

tate dela dobil približno enak OD, ne pa samo temu ali je enak, recimo, odstotek za nadurno delo;

— da se zagotovi dosledna odvisnost sredstev skupne porabe od ustvarjenega dohodka, ki je rezultat povečane produktivnosti dela, ne pa, da se oblikujejo ta sredstva po nekih predpisih.

Letošnje leto je prehodno, zato se bo do sprejetja družbenega dogovora uporabljala lanske „sindikalna lista“ oziroma pravilniki temeljnih organizacij.

Bla, bla, bla, bla, bla...

Namesto uvoda: odmevi na novo uvedeno rubriko so bili kaj različni; nekateri prizadeti so se razburjali, ker so prišli vanjo ne da bi privolili, še več pa je bilo užaljenih, ker v rubriki niso bili omenjeni. Obojim se ponovno opravičujemo ter poudarjamo enako kot zadnjič: kakršnakoli podobnost... je zgolj naključna, žaljiv namen pa je izključen. Sicer pa je avtorja rubrike dobro oplazil tisti, ki je dejal, da nekdo lahko piše takele oslarije le, če nima drugega pametnega dela. Povzemamo večinsko mnenje, po katerem človeku ni nič bolj potrebno, kot mrvica smeha. In da je nekaj smeha bilo, o tem ne dvomimo. Vabimo k sodelovanju; za vsako informacijo, posebej iz tozdov, bomo hvaležni. Avtorju v opravičilo je namreč treba pripomniti, da kolikor toliko dobro pozna le splošni sektor v skupnih službah, bodice zgolj od tod pa najbrž za delavce tozdov niso zanimive. Sodelujte torej (pišite uredniku M. Gošniku) — in se smejte!

Vse tiste, ki se želijo pojaviti v rubriki bla — bla obveščam, da jih lahko vtaknem noter proti plačilu 20,00 din za objavljeno vrstico, tiste pa, ki se v njej ne želijo pojaviti, obveščam, da nisem podkupljiv.

Franci P. se je odločil, da bo šel v Dalmacijo kupit osla, s katerim bo prenašal pošto. Do avtomobila namreč nikakor ne more priti niti privatno niti službeno. Bolje torej originalni osel, kot sam bi ti osel.

Vse tiste modno in denarno navdahnjene privrženice high society oziroma jet-set oblačilnega stila, ki bodo po Janinih priporočilih iskali blago vrste boucle, mouline, melange ali jacquard (za francoski pravopis ne jamčim!), obveščam, da se tako blago dobi v trgovini „Mon plesir“ na naslovu: Rue de la Fontaine, 5829 Papeete, Tahiti (Departement Francaise).

V kegljaškem dvoboju Novoteks — Gorjanci je, kot je bilo objavljeno v zadnjem časopisu, zmagal Novoteks. Iz navedb v informaciji se da sklepati, da so bili kegljači Gorjancev na bojnem polju popolnoma trezni, saj jim ni prišlo na misel, da bi namesto kegljev spodbijali naše: Pirca, Bojanca in Dravinca. Škoda! Auf bis!

Ko je že govor o športu: Miha L. je tako zaveden, da vozi izključno na smučeh z zvezdo.

Delavski svet tozda Predilnica je prijavil inovacijo. Ivana K. iz taiste ga tozda je po tihem porinil iz XII. v XIII. plačilni razred.

Podobno inovacijo je prijavil tudi Savo D., ki je nekaterim lenuhom in

neopravičenim izostankarjem „nasponal“ učinkovitost tja do 105 %.

Darja N. je ob inventuri v svoji novi hiši na podstrešju našla — oprostite izrazu — drek. Kdor išče, ta najde, je ob predaji hiše menil predstavnik Pionirja ter obenem zanikal avtorstvo omenjenega kupčka.

Vida K. in Jožica Z. prihajata v službo vsi obrčani. Tožb zaradi lahkih telesnih poškodb ne moreta vložiti, ker zaenkrat še ne vesta, kdo sta tista dva nadebudnika ali tisti nadebudnici, ki ju brcata.

Miha G. se neopravičeno kiti s pavjim perjem. V časopisu se namreč podpisuje kar z magistrsko titulo — Mg.

Dobričina Pero M. obvešča po tej poti vse namišljene bolnike, da se bo letos na kontrolo zglašil dvakrat: spomladi — ob okopavanju vinogrdov, in jeseni — ob trgatvi. Prijave na disciplinsko komisijo bo vlagal izključno jeseni, pa tudi to žele potem, če bolniki ne bodo pokazali zadostnega razumevanja za njegovo delo...

Na zadnjem delavskem svetu Tkanine se je nekdo neopravičeno razburjal, da je glavni direktor na decembrskem delavskem svetu DO obljubil, da bodo delavci najkasneje do svečnice dobili delovne obleke in da je bil v tem smislu sprejet ustrezen sklep. S preverjanjem te trditve je bilo ugotovljeno, da drži samo deloma; glavni direktor se namreč ni izjasnil, ali je imel morda v mislih svečnico 1980. leta.

Radi imamo mleko! je na istem delavskem svetu odločno pribil delegat barvame. (Pa tudi merlota se ne brani! je še odločneje pribil nek drug delegat.)

Ko sem zadnjič prinesel domov kilske ostanke, sem v njih našel leglo moljev, očitno uvoženih iz ČSSR. Na naftalin naše proizvodnje so bili namreč imuni. Kontrolno službo naprošam, da v bodoče poskrbi za dostavo kilskih ostankov z molji domače proizvodnje.

Podobne probleme ima tudi Ivo I. Na vsakem delavskem svetu pride na dan z novim, višjim odstotkom kvalitete, v upanju pač, da bo šla njegova plača temu sorazmerno gor.

Število delavk, ki delajo v nočnih izmenah, iz leta v leto pada, je bilo ugotovljeno na januarskem delavskem svetu DO. Dodati je treba: če padajo, naj padajo! Naj živi seksualna revolucija!

In ko smo že ravno pri seksu, še tole: kolikor vem, je seks bomba itd. Stanka B. edina bomba, ki ostane cela tudi še potem, ko je že izzvala eksplozijo.

Ko sem vsemogočnega šefa Srečka O. razkurjen vprašal, če mi misli potem, ko so bili objavljeni sklepi o boljši malici, kar naprej pošiljati marmelado namesto salame, se je opravičil z izgovorom, češ da sem po pomoti dobil „žensko“ malico. Pričakujem torej, da bom odslej za malico dobival „mošk“ — instant whisky.

Perspektivni Miloš A. se je preselil k luknjačem. Svoji k svojim!

Nadebudna Mici T. je absolvirala I. stopnjo višje večerne šole. Pričakovati je, da se bo sedaj vpisala na II stopnjo visoke nočne šole...

Tudi Marija H. se izobražuje. Pred kratkim je že tretjič diplomirala. Kar se mene tiče, lahko še četrtič — dokler je pripravljena dajati za pijačo!

Neinformirane obveščam, da v gondoli, ki je pred kratkim zaradi prekomernega gaganja zgrmela na ũa, in v kateri sta bila po prvotno objavljeni informaciji dva moška plus ena ženska, ni bila vsestranska Slava B. in da se to ni zgodilo na Veliki planini, temveč na Golteh. Čista sreča.

Milena M. je končno stopila iz svoje prislovične anonimnosti. Vpi-

sala se je v klub oboževalcev Johnnyja Travolta. Bolje pozno kot nikoli, si je rekla ženska, in začela plesati...

Poročene moške, ki se službeno ali privatno motajo okrog Anice G. in Marinke K., opozarjam, da z njima ni varno česnej zobati. Baje tudi na ljubezenskih sestankih pišeta zapisnike!

Anica Š. bi se rada fuzionirala. V ta namen išče primerne partnerja. Lahko je tudi lažji invalid, ne sme pa mu manjkati kakšna pomembna reč...

Amaterski ljubimec in zbiralec trofejev Vinko O. ugotavlja, da so dandanes težki časi. Njega dni je namreč porabil pol plače za to, da je ljubico oblekel, danes pa porabi celo plačo za to, da jo sleče.

Na visokem položaju (na podstrešju upravnega poslopja, op. ur.) motajoči se Lado Š. in nekoliko nižje motajoči se Danilo K. s pospešeno naglo sestavljata pravilnik o nagrajevanju jubilarov. Pravilnik bo za razliko od drugih aktov sprejet pravočasno, ker smo iz dobro obveščenih virov zvedeli, da sta oba sotrudnika jubilara.

Mirko N. si je obril brado! Ob tem revolucionarnem dejanju je treba ugotoviti, da dandanes v gledališču tudi z brado ne moreš ustvarjati umetniškega vtisa, če si sicer zanič igralec.

Našo tovarno so si pred kratkim ogledale tudi tovarišice novomeških vzgojno-varstvenih ustanov

O mažah in mazanju

(Nadalj. iz prejšnje številke)

MAŽE

Nova konstrukcija tekaških smučí ter novi materiali drsne površine smučí zahtevajo sposobnost dobrega mazanja. Klasično mazanje, ki so ga uporabljali pri lesenih smučeh, se ne da uspešno prenašati na nove – laminatne smučí.

Danes poznamo veliko različnih tovarn, ki izdelujejo maže za hojo in tek na smučeh. Kljub enakih surovinam pa so lastnosti maž ob posameznih vrstah snega različne. Proizvajalci prilagajajo svojim izdelkom tabele o izbiri maže, vendar samo za grobo orientacijo. Praktična uporaba maž pa daje smučarju tisto znanje, ki mu je potrebno, da bo pravilno izbral.

Žal je pomanjkanje maž v naših trgovinah tisti problem, ki povzroča, da tekmovalci ne morejo preskušati lastnosti maž. Vse maže so uvožene, domačih trenutno ni. Po dosedanjih praktičnih izkušnjah je v naših vrstah snega oz. vremenskih razmerah najbolj uporabna „Rode“ maža. Uporabljamo pa tudi „Toko“, „Rex“ in „Eks-Elit“.

TRDE MAŽE – VOSKI

Zeleni specialni vosek mažemo v hudem mrazu od -10 do -30 stopinj Celzija zelo tanko v več plasteh in ga dobro zgladimo (po celi dolžini smučí);

– zeleni vosek mažemo pri srednjehladnem vremenu od -4 do -10 stopinj Celzija, mažemo ga kot osnovo in preko njega naneseimo moder vosek (pod stopalom v dolžini okoli 80 cm);

– moder vosek mažemo v pršiču do -6 stopinj Celzija (če ga mažemo bolj debelo, deluje kot vijoličasti vosek);

– moder super vosek mažemo ob novem snegu pri temperaturi od 0 do -30 stopinj Celzija;

– vijoličasti vosek mažemo v novem snegu pri temperaturi 0 stopinj Celzija;

– rdeči vosek mažemo pri temperaturi od 0 do +4 stopinj Celzija v vlažnem novem snegu;

– rumeni vosek mažemo v mokrem in vlažnem novem snegu

pri temperaturi od +1 do +4 stopinj Celzija in v obležanem snegu. Dobro ga segrejemo in enakomerno zgladimo;

MEHKE MAŽE – KLISTERI

Danes proizvajalci maž izdelujejo klistre v tubah oziroma v obliki sprejev. Za tekmovalce spreji niso primerni, medtem ko za množično smučanje lahko uporabljamo spreje.

– moder special klistre mažemo v trdem, grobo zrnatem snegu pri temperaturi od 0 do -6 stopinj Celzija kot podlago za voske na poledeneli progi;

– moder klistre – skare mažemo kot osnovo v trdem in grobem zrnatem snegu. Na ledenih in dolgih progah ga užgemo in mažemo skupaj z rdečim klistrom, ima enake lastnosti kot vijoličasti klistre;

– vijoličasti klistre mažemo v trdem, grobo zrnatem snegu od 0 do -5 stopinj Celzija;

– rdeči klistre special mažemo pri novem mokrem snegu (v pršiču), vendar zelo tanko;

– črni klistre mažemo v starem, zrnatem, in mokrem snegu ob dežju, – srebrni klistre mažemo v starem zrnatem in mokrem snegu ob dežju,

– srebrni klistre mažemo v mokrem umazanem snegu, v kombinaciji s črnimi pa v dežju;

– klistre „Chola“ uporabljamo kot podlago za klistre na dolgih progah v grobo zrnatem snegu.

Za boljšo drsnost smučí imamo v zadnjem času posebne maže – parafine, ki jih s posebnim postopkom namažemo na krivine in repe smučí. Pod stopalom v dolžini okoli 40 do 120 cm namažemo vosek ali klistre, ostalo drsno površino pa pripravimo z izbranimi parafini. „Roko“ uporablja tri različne parafine, „Rex“ pa štiri;

– zeleni parafin mažemo pri temperaturi -7 do -25 stopinj Celzija;

– moder parafin mažemo pri temperaturi -1 do -10 stopinj Celzija;

– vijoličasti parafin mažemo pri temperaturi 0 do -2 stopinj Celzija;

– rdeči parafin mažemo pri temperaturi 0 do +10 stopinj Celzija.

ki vse bolj spominjajo na gornji del klasičnega kostima, na njih se pojavljajo gube na ramenih in stisnjenost v pasu – vse to pa močno poudarja linijo.

Modni kotichek

Nova modna silhueta, ki se precej razlikuje od silhuet iz prejšnjih sezon, poudarja spremembe v ramenih in v pasu. Ramena so ravna, včasih podložena, ovratniki majhni in neupadljivi – oglate ali zaobljene oblike; reverji so ozki in dolgi z mnogimi šal ovratniki, krila pa so bolj ravna (to poudarja ženskost), večinoma s skritimi razporki ali pa na preklap.

Hlače so v glavnem z gubami v pasu in z ozkimi hlačnicami pri dnu. Popularni so blejzerji,

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Od 28. decembra do 13. februarja so na novomeški transfuzijski postaji darovali kri naslednji Novoteksovi delavci: Marija Prešeren (do sedaj že 4-krat), Danica Kovač (14), Vida Senica (18), Martin Mohar (26), Marija Korše (18), Cveta Kavšček (9), Ana Krapež (10), Marija Golobič (4), Milan Goršin (2), Janez Dular (24), Branko Malešič (8), Franc Pintar (19), Ana Bartelj (17), Marjeta Klemenčič (11), Franc Luzar (13), Martin Žura (18), Ivanka Simončič (1), Milka Božič (19), Brane Avbar (27), Anica Križman (6), Martin Kozjan (24), Anica Kozjan (10), Alojz Urbič (16), Franc Sluga (10), Štefka Kranjčič (13), Franc Rupar (1), Jožica Florjančič (14), Marija Bozovičar (18), Marjeta Turk (6), Vesna Sitar (4), Zdenko Oklešččen (2), Viktor Avsec (25), Zdenka Kotnik (8), Marija Gradišar (6), Stane Butalin (10), Franc Kovšca (6), Jožefa Jakše (13), Jožefa Femec (12), Bojan Pureber (9), Minka Perc (9), Milivoj Zadkovič (14), Ljuba Avguštin (21), Gabrijela Šuštar (8), Anica Željko (12), Drago Vavpotič (7), Faud Kočič (4), Mira Mitrovič (1), Franc Krakar (17), Radmila Šerović (2), Mirko Nilič (22), Franc Turk (10), Janja Koblar (19), Rudi Redek (15), Milena Planin (5), Rihard Resnik (16), Ana Osolnik (9), Brane Mitag (15), Anica Cesar (19), Marjan Fluher (4), Slavko Dravinec (18), Marija Golob (8), Simona Žmavc (1), Fani Kukman (5), Jože Šmajdek (20), Rajko Petan (17), Angela Lindič (3), Ljubomir Jenko (7), Martin Može (17), Jelica Spasovski (9) in Jožefa Pate (21). Čestitamo!

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem, društvu inženirjev in tehnikov ter sindikatu za podarjene vence, cvetje in izrečeno sožalje.

JERNEJ KLEMENC

Prišli - odšli

Od 19. januarja do 10. marca so v našo delovno organizacijo prišli naslednji delavci: v Tozd Tkanina – oplemenitilnica: Majda Cikanek, Irka Marinović, Senadija Agorič, Safet Duraković, Rifat Halilović; priprava: Rade Klipa; tkalnica: Nikola Matijašič. Tozd Konfekcija: Jožica Meglič, Nada Varga, Jadranska Vidmar, Zora Motičič, Anica Pucelj, Jožica Blažič, Dragica Mackovič, Mirjana Maksimovič, Lucija Gligorič, Milica Galič, Franc Junc, Slavica Dujaković, Stoja Kremenović. Tozd Trgovina: Persa Kovačević (trgovina v Zenici). Skupne službe: Ivo Puljiz (trg. potnik), Tončka Mohar (plan. dom na Gorjancih), Peter Ivančič (od vojakov).

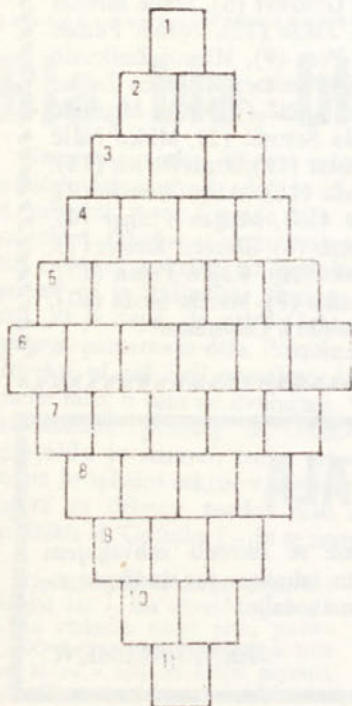
V istem času pa so delovno organizacijo zapustili naslednji delavci: Tozd Tkanina – tkalnica: Franc Kupljen, Marija Žonta (inval. upok.), Cilka

Lamut (inval. upok.), Pavla Koprivnik, Bogo Matko (k vojakom); priprava: Sabro Cikotač, Ana Ferfolja (inval. upok.), Anton Gregorčič; predilnica: Zdravko Marinković, Marija Cesar, Roman Krese, Milenko Gojković, Vili Verščaj, Silva Žur; oplemenitilnica: Maks Migolič (k vojakom), Frančiška Jakša (star. upok.), Janez Bečaj, Majda Dragan, Milosava Nedeljčević (izključena); IVS: Alojz Barbo. Tozd Konfekcija: Marta Tomašević, Munirka Androvič, Jožica Jerman, Marija Opara, Marija Potočar-Perc, Dragica Kraševc, Alojzija Drčar, Esad Kršič, Martina Kic, Marija Klobčar, Lidija Potrbin, Ljubica Janjanin. Tozd Trgovina: Mihovil Malenica (trg. Sarajevo), Boris Jordan (trg. N. mesto). Skupne službe: Franc Vodenik, Anton Mrhar, Teja Lovšin, Avgust Kastelic (inval. upok.), Katica Boštjančič in Janez Bozovičar.

Rešitev vretena iz prejšnje številke: N, EN, NEP, PENA, NEPAL, PENALI, PELIN, NELI, LEN, NE in E.

Vreteno

1. znak za električni upor
2. Rdeči križ
3. otok v Jadranu
4. reka
5. trgovsko podjetje
6. ptica ujeta
7. element hoje
8. del telesa
9. moško ime
10. grška črka
11. kisik

Nasveti za študij ob delu

Univerza Edvarda Kardelja v Ljubljani in Univerza v Mariboru sta objavili v četrtek, 8. marca, v Delu in v petek, 9. marca, v Večeru razpis vpisa v začetni letnik visokošolskih delovnih organizacij v SR Sloveniji v šolskem letu 1979/1980.

Vsi, ki se nameravajo vpisati na visokošolske organizacije redno ali ob delu, se morajo prijaviti od 8. marca do 8. aprila letos s posebnim obrazcem, ki ga dobijo na srednjih šolah, visokošolskih organizacijah, skupnostih za zaposlovanje in delavskih univerzah. Poleg navodil za prijavo bo vseboval

TRIM – prvenstvo Novoteksa v kegljanju

Kegljaški klub je zelo zgodaj začel realizirati svoj bogat program. Že od začetka februarja teče trim – prvenstvo posameznikov na 50 lučajev; in sicer za prvaka po obratih in za skupnega zmagovalca. Udeležba je bila do sedaj velika, saj zelo mao tekmovalcev izostane in še ti le zaradi službene ali druge opravičene zadržanosti. Zelo pohvalno je, da se je že do sedaj udeležilo tega tekmovanja 20 žensk in veliko mladih. Naj še dodamo, da na tem tekmovanju ne nastopajo kegljači, ki so do sedaj igrali za tekmovalno ekipo na prvenstvu Novega mesta.

Dosedanji rezultati za prvaka obratov so naslednji:

APRETURA:

ŽENSKÉ: 1. V. Matoh 121 podrtih kegljev, 2. A. Željko 114, 3. M. Žagar 109. MOŠKI:

1. I. Petrič 196 podrtih kegljev, 2. B. Avbar 178, 3. F. Kastelic 174, 4. B. Ilovar (169), 5. J. Hočevar (162), 6. D. Jakšič (144).

SKUPNE SLUŽBE:

ŽENSKÉ: 1. M. Makše 193 podrtih kegljev, 2. M. Konda 171, 3. A. Bartelj 103. MOŠKI: 1. J. Jerman 201 podrtih kegljev, 2. T. Filip 192, 3. M. Avbar 162, 4. V. Opalk (155), 5. F. Pavlin (145), 6. Z. Bavčar (136), 7. M. Legan (134).

KONFEKCIJA:

ŽENSKÉ: 1. J. Zupnačič 164 podrtih kegljev, 2. D. Udovič 130, 3. P. Drenik 105, 4. Z. Erpe (99), 5. Z. Pužina (97), 6. Sarič M. (82). MOŠKI: 1. S. Blagojevič 158 podrtih kegljev, 2. M. Mocar 63,

PRIPRAVA:

ŽENSKÉ: 1. M. Kacin 185 podrtih kegljev, 2. Može 138, 3. Kralj 101, MOŠKI: 1. F. Sluga 179 podrtih kegljev, 2. P. Bukovec 131.

PREDILNICA:

ŽENSKÉ: 1. A. Petric 113 podrtih kegljev, 2. R. Mehmetović 108, MOŠKI: 1. D. Prodanich 167 podrtih kegljev, 2. J. Staniša 118.

TKALNICA:

MOŠKI: 1. I. Kocjančič 143 podrtih kegljev

TRGOVINE:

ŽENSKÉ: 1. J. Kastelic 148 podrtih kegljev, 2. I. Pečnik 124, MOŠKI: 1. B. Bec 195 podrtih kegljev, 2. I. Murgelj 190, 3. B. Mrhar 167.

Organizirali smo tečaj na Peci

Športna komisija, ki deluje v okviru konference sindikata Novoteks, je organizirala v zimskih počitnicah na Peci enotedenski smučarski tečaj, ki so se ga udeležili člani Novoteksa. Ta termin je bil izbran zaradi tega, ker so imeli prav takrat otroci naših delavcev zimske počitnice.

Na Peco je odpotovalo 39 delavcev – nekateri tudi s svojimi družinami. Za nemoten potek tečaja smo imeli 3 smučarske učitelje: da pa ne bi mislili, da smo jih iskali po kakšnih smučarskih klubih, vam moram kar na začetku povedati, da imamo smučarske strokovnjake kar doma v Novoteksu: to so Miha Legan, Bruno Koprivnik in Boris Ilovar. Prav njim gre zasluga, da smo se vsi naučili smučati, da smo se izpopolnili in da smo se vsi vrnili brez ene same poškodbe.

Ali vas zanima, kako smo se učili smučati? Miha se je ukvarjal s popolnimi začetniki. Moramo priznati, da je imel največ dela, toda njegov trud je bil na koncu poplačan: vsi začetniki so že kar pogumno in uspešno vijugali. Boris se je ukvarjal z najmlajšimi, s katerimi se je po njegovih besedah, odlično razumel. Bruno je imel izmed vseh treh učiteljev najlažje delo: v svoji vrsti je imel že prekaljene „mačke“, ki pa jih je kar trdo učil pravilnega in lepega smučanja.

ga smučanja.

Morda še nekaj besed o Peci. To je simpatična gora na avstrijskem koroškem, oddaljena kakšnih 15 minut od mejnega prehoda Holmec pri Ravnah na Koroškem. Pod Peco pa je majhno, slovensko govoreče mesto Pliberg, kjer smo stanovali. Iz mesta smo se vsako jutro vozili kakšnih 6 kilometrov, nato pa še 20 minut s sedežnico. Ko smo prišli na vrh, se nam je vsako jutro odprl prečudovit in enkratni pogled na bližnjo in daljno okolico.

Ob koncu vam lahko povem samo še to: Novoteks bo organiziral podoben tečaj tudi prihodnje leto. Po vsej verjetnosti bo na Peci; iz lastnih izkušenj vam lahko samo svetujem: udeležite se ga in ne bo vam žal!

MIRA

Prehitra vožnja bo draga!

Za zakon o temeljnih varnosti cestnega prometa je pripravljenih precej sprememb, ki naj zagotovijo več reda in z njim varnosti. Hitrosti bodo po sprejemu predlaganih sprememb omejene na 120 km na avtomobilskih cestah, na 100 km na uro na magistralnih cestah in na 80 km na uro na vseh drugih cestah. V naselju bo treba še naprej upoštevati prometne znake, če pa jih tam ni, ostaja v naseljih doslej dovoljena hitrost: 60 km na uro.

Kdor ne bo upošteval novih omejitev hitrosti, bo plačal kazen „po učinku“, kot bi lahko rekli. Kazen bo namreč odvisna od prekoračenja hitrosti, zato bo plačal:

– 500 do 6.000 dinarjev kazni voznik, ki bo za več kot 50 km na uro prekoračil največjo dovoljeno hitrost;

– 300 do 3.000 dinarjev pa za prekoračitev hitrosti od 30 do 50 km na uro.

Na kraju samem bo miličnik izterjal kazen 200 dinarjev, če bo voznik prekoračil največjo dovoljeno hitrost za 10 do 30 km na uro. In če si bomo dovolili za manj kot 10 km preseči največjo dovoljeno hitrost, bomo izročili miličniku 100 dinarjev, prav tako kar na kraju prekrška.

GLASLO TEKSTILNE TOVARNE NOVO MESTO

NOVOTEKS

NOVOTEKS je glasilo tekstilne tovarne Novo mesto. Izhaja vsako zadnje sredo v mesecu v nakladi 2500 izvodov. Urejuje ga izdajateljski svet: Bogdan Avbar, Jana Jovič, Lada Kostrevc, Danilo Kovačič, Mira Kovačič, Teodora Kovačič in Hinko Šintler. Predsednik izdajateljskega sveta je Hinko Šintler. Odgovorni in tehnični urednik Miha Gošnik. Uredništvo in uprava: Novoteks, Novo mesto, Foersterjeva 10. Stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list. Tiska Knjigotisk, Novo mesto.

Univerza v Ljubljani
Center za razvoj
univerze